

**МОТИВИ – ГОЛОВНІ СИЛИ,
ЩО РУХАЮТЬ ДИДАКТИЧНИЙ
ПРОЦЕС.**

**ВОНИ ПОСІДАЮТЬ ПЕРШЕ
МІСЦЕ СЕРЕД ФАКТОРІВ, ЩО
ВИЗНАЧАЮТЬ
ЙОГО ПРОДУКТИВНІСТЬ.**

І. ПІДЛАСИЙ

Роль мотивації :

- Мотивація у педагогіці завжди була і є одним з найважливіших компонентів навчання, фундаментом для здійснення всебічного розвитку особистості
- Мотиви спрямовують, організовують пізнання, надають йому особистісного значення.

◎ **Мотив-** це
усвідомлене
студентом внутрішнє
спонукання до дії

ПРОЯВИ МОТИВІВ

- ⦿ У прагненні до одержання нової інформації, у пошуку рішень задач, в успішності та відвідуваності занять, у прагненні до завдань заниженої чи підвищеної складності
- ⦿ У вчинках, що свідчать про обов'язок і відповідальність; у прагненні до контактів, співробітництва; в ініціативі та допомозі одноліткам

**З психологічного погляду
мотиви є внутрішніми
рушіями навчальної
діяльності**

**Від рівня сформованості
мотивів багато в чому
залежить успішність і
результативність навчання**

МОТИВИ:

Зовнішні

- позитивне ставлення студентів до обраної спеціальності;
- допитливість;
- довіра до викладача;
- прагнення бути дорослим;

Внутрішні

- пов'язані безпосередньо із самим процесом навчання, його результатами.
- нестійкі, інтерес виявляється переважно до результату.
- вольові зусилля до подолання інтелектуальних труднощів, наполегливість у досягненні навчальної мети студенти виявляють залежно від ситуації: цікаве завдання, змагальність, підтримка дорослих, товариша тощо.

МОТИВИ

СОЦІАЛЬНІ

СПОНУКАЛЬНІ

ПІЗНАВАЛЬНІ

ПРОФЕСІЙНО-ЦІННІСНІ

МЕРКАНТИЛЬНІ

◎ **Соціальні.** Мають широкий спектр свого прояву. Передусім це прагнення особистості шляхом навчання утвердити свій соціальний статус - у суспільстві в цілому, у певному соціальному колективі (сім'ї, групі та інші)

◎ **Спонукальні.** Пов'язані з впливом на свідомість студента певних чинників: вимог батьків, авторитету викладачів, колективу однолітків та інші

◎ **Пізнавальні.** Проявляються у пробудженні пізнавальних інтересів і реалізуються шляхом отримання задоволення від самого процесу пізнання і його результатів. Пізнавальна діяльність людини є провідною сферою в її життєдіяльності. Тому, **формування в студентів пізнавальних мотивів** – провідний фактор успішності пізнання, оскільки через нього реалізується природна потреба людини

◎ Професійно-ціннісні.

Відображають прагнення студента отримати професійну підготовку для участі у продуктивній сфері життєдіяльності. Ці мотиви вступають в дію на етапі вибору професії і безпосереднього оволодіння професійною освітою

◎ **Меркантильні.** Пов'язані з безпосередньою матеріальною вигодою особистості. Вони не є вирішальними, діють лише вибірково, залежно від індивідуальних психологічних особливостей конкретної людини

Від сили і структури мотивації значною мірою залежать як навчальна активність студентів , так і їх успішність.

Причинами спаду навчальної мотивації можуть бути:

- Особливості розвитку студентів(вікові, статеві, індивідуальні);
- Негативне (байдуже) ставлення студента до викладача;
- Негативне (байдуже) ставлення викладача до студента;
- Брак особистості значущості предмета чи дисципліни;
- Непродуктивність навчальної діяльності;
- Нерозуміння мети навчання;

ЯКОЮ БУВАЄ МОТИВАЦІЯ?

◎ МОТИВАЦІЯ УСПІХУ

◎ МОТИВАЦІЯ ОСТРАХУ НЕВДАЧІ

ЗАВДАННЯ

- Які стратегії використав педагог, щоб сформувати в студента позитивну мотивацію до навчальної діяльності?

Викладач:

- ⦿ використовує диференційований підхід до навчання;
- ⦿ враховує здібності та можливості студента;
- ⦿ враховує спеціальні потреби студента ;
- ⦿ пов'язує знання з різних складових навчального процесу;
- ⦿ заохочує навіть самий маленький успіх;
- ⦿ виявляє цікавість до роботи студентів , розмовляє з ними про це;

Викладач:

- ⦿ усвідомлює потенційну конфронтацію з боку студентів ;
- ⦿ є багатобічним і рухливим в підході до навчання студентів ;
- ⦿ заохочення студентів самим ставити перед собою мету;
- ⦿ привчає відповідальності окремого студента ;
- ⦿ тримає зв'язок з сім'єю;
- ⦿ добивається зворотнього зв'язку з студентами та батьками.

**ПОЗИТИВНА МОТИВАЦІЯ ДО
НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СТУДЕНТА З ТОЧКИ ЗОРУ
КУРАТОРА ГРУПИ**

**ПОЗИТИВНА МОТИВАЦІЯ
ДО НАВЧАЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА
З ТОЧКИ ЗОРУ РОДИНИ**

**ПОЗИТИВНА МОТИВАЦІЯ
ДО НАВЧАЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ УЧАСНИКІВ
НВП З ТОЧКИ ЗОРУ
АДМІНІСТРАЦІЇ КОЛЕДЖУ**

- створення позитивної атмосфери в колективі
- врахування індивідуальних, вікових особливостей працівників та студентів збереження життя та здоров'я учасників НВП
- створення сприятливих умов для роботи та навчання учасників НВП
- сприяти освіті та самоосвіті педагогічних працівників
- сприятливий режим роботи коледжу
- врахування інтересів, побажань учасників НВП при складанні навчальних планів
- забезпечення НВП навчальними, методичними, наочними, електронними носіями інформації
- систематичний контроль за навчальною діяльністю студентів
- вирішення інцидентів та конфліктів
- уміле застосування заохочень та покарань

ВИХОДЯЧИ З ПОТРЕБ МОТИВАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ, МОЖНА ВИКОРИСТОВУВАТИ ТАКІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЧЕРЕЗ ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ

◎ І. Інформаційні методи навчання:

бесіда, лекція, розповідь, консультація, демонстрація, експертиза, доповідь, огляд, звіт, пояснення, розмова, ілюстрація, повідомлення, кінопоказ, інструктаж, аналіз різних носіїв інформації, екскурсії, інтерв'ю, зустрічі з видатним гостем.

◎ Шляхи формування мотивації:

історичний ракурс, яскраві інженерні факти, біографії вчених, привернення уваги, практична необхідність матеріалу для фахівця та його цінність для інтелектуального розвитку, здивування, привернення, цікавість, залучення асоціативної пам'яті, емоції, дискусія, уміння спілкування.

◎ **II. Операційні методи:** робота з підручниками, опорними схемами, алгоритмами, орієнтовними картками, поетапне формування знань, практичні методи, вправи, лабораторні роботи, «роби так, як я», тренінг, програмування навчання, експеримент, самостійна робота.

◎ **Шляхи формування мотивації:**

створення ситуації, що авансує успіх,
робота на майбутні цілі, прагнення
до мети, увага до змісту,
заохочення, пред'явлення
навчальних вимог, групова робота,
самостійне досягнення результату,
критика та самокритика, складання
планів, аналіз випадків із практики,
людська цінність знання.

- ◎ **III. Творчі методи навчання:** аналіз конкретних ситуацій, бесіда за Сократом, ділова гра, «діловий кошик», форум, обговорення напівголосно, «думай і слухай», інноваційна гра, лабіринт дій, «мозкова атака», панельна дискусія, програма саморозвитку, студія активного випадку, евристика, метод контрольних запитань, метод проб і помилок, творчий діалог, проблематизація, метод «круглого столу», імітаційна гра, проектування тощо.

- ◎ **Шляхи формування мотивації:** створення пізнавальних протиріч, проблемно-пошукових ситуацій, емоційний настрій, навчання, засноване на діяльності, допитливість, аналіз подій, вирішення інцидентів і конфліктів, дослідження обставин, ігровий азарт, рольова гра, використання ПК, самоаналіз діяльності, рефлексія, реакція викладача й аудиторії, колективний пошук, похвала, знання про можливості, професійна необхідність, очікування.

◎ **IV. Методи контролю та зворотного зв'язку:** семінар, колоквіум, конференція, симпозіум, залік, іспит, захист курсових робіт, випускна робота, доповідь, реферат, щоденник відпрацьованої практики, рубіжний і підсумковий контроль, анкетування, вікторина.

- ◎ **Шляхи формування мотивації:** закріплення отриманих знань, доведення їх до рівня навичок і вмінь, ретроспективний аналіз, змагальність, положення у групі, рейтинг, хіт-парад, якість досягнутих результатів, перехід від контролю до самоконтролю, відкритість діагностики, досягнення поставлених цілей, кількісні критерії рівня знання, досягнення в галузі інтелектуального розвитку, оцінка своєї діяльності та діяльності товаришів, винагороди, задоволення.

**ПРИЙОМИ
РОЗВИТКУ
ПІЗНАВАЛЬНИХ
МОТИВІВ.**

1. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШЛЯХОМ БЕСІД

- У вступному слові викладач окреслює коло питань, що розглядатимуться на занятті . При цьому залучаються знання і суб'єктивний досвід студентів , наводяться цікаві приклади й парадоксальні ситуації, демонструється зв'язок матеріалу що вивчається, з раніше вивченим. Викладач вказує на практичне значення теми, яка розглядається.

2. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШЛЯХОМ СТВОРЕННЯ ПРОБЛЕМНОЇ СИТУАЦІЇ.

- 1. Зіткнення студентів із суперечностями між новими фактами та явищами й наявними знаннями за необхідності теоретичного пояснення і пошуку шляхів їх застосування.
- 2. Зіткнення студентів з необхідністю вибору потрібної інформації (ситуація з надлишком інформації).
- 3. Використання суперечностей між наявними в студентів знаннями та практичними завданнями, що виникають під час виконання цих завдань.

3.МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШЛЯХОМ ОПРАЦЮВАННЯ ТЕКСТУ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

- Для активізації роботи й зацікавленості студентів на початку заняття викладач демонструє інформацію, що стосується теми заняття . Викладач просить студентів звернути увагу на конкретну інформацію, наголошуючи на її важливості для кожного студента та можливості її повсякденного використання.

4. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ТЕХНОЛОГІЄЮ «НЕЗАКІНЧЕНЕ РЕЧЕННЯ»

- Студентам роздають сторінки творчої роботи «Мої думки» та пояснюють, що кожен має самостійно закінчити запропоновані речення. Запропоновані речення стосуються темизаняття , і студенти мають достатньо знань та особистого досвіду для висловлення власних думок. Після завершення роботи висловлювання зачитуються і деяким студентам пропонується прочитати свої відповіді. Вони повинні бути готові обговорити відповідь товариша або попросити його аргументувати свій варіант закінчення речення.

5. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ

- Пропонується питання : «Що станеться, якщо...?», «Яким я уявляю собі...». Тут можна запропонувати і природне явище, і якого-небудь наукового діяча, і подію.
- Складання кросвордів, сканвордів, загадок.
- Написання фантастичних оповідань, есе, віршів з використанням знань з предмета.

6. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ПІД ЧАС УРОКУ ХУДОЖНЬОЇ ТА НАУКОВО- ПОПУЛЯРНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- ◎ Використання уривків із творів з різними цілями: для ілюстрації матеріалу постановки питання, закріплення вивченого.

7. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШЛЯХОМ СТВОРЕННЯ СИТУАЦІЇ УСПІХУ

- ◎ Студенти виконують завдання, використовуючи підказку, діючи за алгоритмом тощо. При цьому виникає проблема: як, наприклад, оцінити елементарні дії студента – відтворення невеликої дози матеріалу, розв'язання нескладної задачі, виконання легкої самотійної роботи.

- ◎ Враховуючи те, що для деяких студентом таке навчання було максимально можливим, досягнення навчальної діяльності слід оцінювати не лише середнім, але іноді й вищим балом. Такий прийом виправдовує себе, оскільки студенти починають вірити у власні сили і згодом все краще оволодівають матеріалом предмета чи дисципліни

8. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ДОПОМОГОЮ ЕКСТРАПОЛЯЦІЇ (ПРОГНОЗУВАННЯ)

Вміння переносити наявні знання, вміння, способи діяльності в іншу ситуацію. До прийомів екстраполяції належать:

- ⦿ - перенесення об'єкта в уявне майбутнє, використання прийому парадоксів;
- ⦿ - перенесення себе в уявне майбутнє та прогнозування розвитку подій з огляду на це майбутнє;
- ⦿ - проведення конкурсу пропонованих теорій;
- ⦿ - розгляд об'єкта з різних боків;

9. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІГОР ТА ІГРОВИХ СИТУАЦІЙ

- ◎ **Барон Мюнхгаузен.** Мета – спростувати вигадки барона Мюнхгаузена, які заздалегідь підготував викладач, або запропонувати студентам як домашнє завдання вигадати явно неправдиві твердження, які зачитуються та спростовуються на занятті на етапі перевірки домашнього завдання.

◎ Пінг-понг. Використовується для перевірки домашнього завдання. До дошки викликаються два учні. Вони по черзі ставлять один одному підготовлені вдома запитання з теми домашнього завдання. Клас оцінює якість запитань і відповідей. Враховується оригінальність, винахідливість, гумор, ґрунтовність відповідей.

10. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ДОПОМОГОЮ ПРИЙОМІВ РОБОТИ З ТЕКСТОМ

- ◎ 1. Знайди помилку. Викладач читає заздалегідь підготовлене оповідання, в якому описується певна подія, але припускається помилок в описі понять, явищ тощо. Студентам пропонується, слухаючи, фіксувати помічені помилки в зошитах.
- ◎ 2. Викладач, пояснюючи матеріал, свідомо припускається помилок. У цьому випадку перевіряється увага студентів та їх знання.

◎ **Мотиви** - головні сили, що рухають дидактичний прогрес. Вони посідають перше місце серед факторів, що визначають його продуктивність. Вивчення і правильне використання вже діючих мотивів, формування необхідних, що спрямовують розвиток особистості та її рух, - серцевина педагогічної праці.

ПІДСУМКИ

- Мотивація є особливо важливим і специфічним компонентом навчальної діяльності, через реалізацію і за допомогою якого можливе формування навчальної діяльності студентів у цілому.

◎ **Через мотивацію:**

- **педагогічні цілі швидше перетворюються на психічні цілі учнів;**
- **через зміст формується певне ставлення учнів до навчального предмета й усвідомлюється його ціннісна значущість для особистісного, у тому числі інтелектуального, розвитку дитини;**
- **за допомогою функцій засобів, що спонукають, у педагогічній комунікації актуалізуються й освоюються навчальні ситуації**

⦿ Якщо вчитель не зміг дати дитині радощів успіху - учіння перетвориться для незміцнілої, без наявного і морального досвіду людини в тяжкий тягар.

В. О. Сухомлинський

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

